

combining individual cultural dimension of the collective. The article is seen political participation of the individual in the system of spiritual determinants of political and civic self-organization.

Keywords: people, politics, culture, education, morality, political participation, values, spiritual culture, spiritual values, spirituality.

Макаренко Б., кандидат политических наук, соискатель, Национальный педагогический университет им. М. П. Драгоманова (Украина, Киев), gileya.org.ua@gmail.com

Духовные детерминанты активизации политического участия личности

Политическое участие осуществляется с целью влияния на процесс подготовки, принятия и реализации политических решений на разных уровнях – местном, региональном, общенациональном. Она реализуется в широком спектре политической активности субъектов политического процесса и предусматривает выработку необходимых ценностей и смыслов. Учитывая это политическое участие разворачивается в системе духовных детерминант политического развития и гражданской самоорганизации. А ее гуманистический измерение наиболее полно раскрывается в духовном мире личности, сочетая индивидуальный измерение культуры с коллективным. В статье политическое участие личности рассматривается в системе духовных детерминант политического развития и гражданской самоорганизации.

Ключевые слова: человек, политика, культура, образование, мораль, политическое участие, ценности, духовная культура, духовные ценности, духовность.

* * *

УДК 327(019.5)

Валяшко І. О.,
аспірантка, Дипломатична академія України
при МЗС України (Україна, Київ),
ivannavaljushko@gmail.com

АЛАРМІСТСЬКІ АСПЕКТИ ТЕОРІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Проаналізовано основні алармістські аспекти інформаційного суспільства. Визначається суть інформації та її роль у соціальних та політичних процесах. На основі огляду різних концепцій інформаційного суспільства, розкрито основні його загрози, охарактеризовано небезпеку використання інформації у деструктивних цілях. Також стаття актуалізує питання інформаційних війн, що ведуться із застосуванням багатьох електронних засобів, контролюють різноманітні інформаційні потоки та впливають на свідомість і поведінку керівництва, населення та армії конфронтаційних сторін. Мета статті – дослідити основні концепції інформаційного суспільства відомих зарубіжних та вітчизняних науковців у рамках алармістського підходу та визначити основні види потенційних небезпек, що можуть мати місце в інформаційному суспільстві. При дослідженні застосовувались такі методи: історичний метод, порівняльний метод і принцип типологізації, системний підхід, методи аналізу і синтезу.

Ключові слова: інформація, концепція, інформаційне суспільство, постіндустріальне суспільство, інформаційні технології, інформаційні війни, інформаційна безпека.

У наш час інформація трансформувалась у формуючий фактор матеріального середовища нашого життя. Також вона є основним засобом міжособистісної взаємодії та взаємодії між державами, постійно виникаючи та змінюючись у процесі обміну. У філософії під поняттям інформації розуміють відображення реального світу. Термін «інформація» походить від латинського слова «informatio», що означає відомості, роз'яснення, виклад. Із середини XX ст. інформація стала загальнонауковим поняттям, але досі в науковій сфері воно залишається вкрай дискусійним. Загальноприйнятого визначення інформації досі не існує.

Із постійним та інтенсивним процесом розвитку комп'ютерної техніки та інформаційних технологій наше суспільство перетворилося з індустріального в інформаційне. Вперше термін «інформаційне суспільство» з'явився у другій половині XX ст., коли у розвинутих країнах світу спостерігався перехід економіки

до виробництва інформаційних послуг. В інформаційному суспільстві найважливіше місце посідають знання та інтелект. Сучасні інформаційні процеси визначають розвиток як окремих держав так і всієї цивілізації. Вважається, що інформація є одним з основних багатств країни, стратегічним національним ресурсом і в цьому важко не погодитись. Разом з тим, інформація є тим каталізатором у суспільстві та системі міжнародних відносин, який несе у собі масу нових викликів та загроз, що і досліджуються у рамках так званого алармістського підходу до усвідомлення ролі інформації та знань у сучасному світі.

Застереження щодо використання інструментів інформаційного суспільства досліджували Ф. Бекон, В. Вернадський, Ш. Монтеск'є, Е. Тоффлер, Дж. Нейсбіт, Й. Масуда, З. Бжезинський, М. Кастельс, М. Маклюен, Ф. Махлуп, О. Бард, Я. Зодерквіст, Е. Уолтц, Д. Тапскот, М. Лібіцькі та інші. Проблеми інформаційного суспільства розробляють сучасні українські вчені О. Каргунов, В. Цимбалюк, А. Гальчинський, М. Згуровський, А. Колодюк, Р. Калюжний, О. Маруховський. Працюють у цьому напрямку російські вчені В. Іноземцев, Г. Артамонов, Е. Галунов, М. Мойсєєв, Т. Єршова та ін.

Процес становлення інформаційного суспільства як на локальному рівні так і в глобальному розрізі вимагає теоретичного усвідомлення усіх його викликів та загроз з метою їх подальшого послаблення та запобігання.

Теоретичне осмислення та пояснення виникнення нових загроз інформаційного суспільства дещо відає від фактичного їх виникнення. Метою статті є дослідити основні концепції інформаційного суспільства видатних вчених у рамках алармістського підходу. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: конкретизувати внесок відомих зарубіжних та вітчизняних вчених у розробку основних концепцій та проблем інформаційного суспільства; на основі алармістського підходу визначити слабкі місця, вади і потенційні небезпеки інформаційного суспільства.

Одним з перших зарубіжних дослідників, хто попереджав людство про небезпеку використання інформації і знань в деструктивних цілях був Ф. Бекон. Водночас він запропонував і заходи щодо запобігання або хоча б послаблення впливу таких негативних та негідних дій, зокрема, шляхом вчасних, адекватних і переконливих спростувань неправдивої інформації. Особливу увагу Ф. Бекон приділяв природі самого слова та спілкуванню. Зокрема він писав «...Люди об'єднуються мовою. Слова ж встановлюються відповідно до розуміння натовпу. Тому погане і безглузде встановлення слів дивовижним чином облягає розум... Слова прямо гвалтують розум, перемішують все і ведуть людей до проміжних і незчисленних суперечок і тлумачень» [5].

Важливим також є те, що Ф. Бекон визнавав значний вплив інформації і комунікації на політичне і суспільне життя кінця XVI – початку XVII століття та передбачив посилення цієї тенденції у майбутньому.

Варто відзначити роль видатного українського вченого В. І. Вернадського, який у 20-х роках XX ст. розпочав всебічний та ґрунтовний аналіз місця і ролі інформації та інформаційних технологій у розвитку суспільства. Підсумовуючи результати цього аналізу він зазначав: «Події, які відбуваються в глухому куточку будь-якого континенту чи океану відбиваються і мають наслідки –

великі і малі – в ряді інших місць, всюди на поверхні землі. Телеграф, телефон, радіо, аероплани, аеростати охопили всю земну кулю. Відносини стають все більш простими і швидкими... Подія, що відбувається в глибині Індії чи Австралії, може по-різному і глибоко відбитися в Європі чи Америці й призвести там до наслідків, важливих для людської історії. Спілкування стає ще більш інтенсивним, різноманітним і постійним». Відтак можна вважати, що основні прогнози та висновки В. І. Вернадського заклали фундамент концепції інформаційного суспільства.

Не аби яке теоретичне та практичне значення мають і застереження В. І. Вернадського про те, що могутня сила інформації та наукових знань може бути використана не лише для добра, а й для зла, зокрема, для ведення війн. Він часто засуджував Першу світову війну, вважаючи її «одним з величезних проявів варварства людства», «світовою бійнею», яка призвела «безглуздої загибелі більше десяти мільйонів людей». В. І. Вернадський висловлював занепокоєння посиленням у 20–30-х роках фашизму та мілітаризму в Італії, Німеччині, Японії, попереджав про небезпеку розв'язання Другої світової війни. «Ми, застерігав він, – стоїмо перед готовими до взаємного знищення численними державними організаціями – напередодні нової різанини» [4, с. 246]. Адже у цих війнах і конфліктах активно використовувались досягнення наукових знань, втілених як в конвенційну (звичайну), так і в інформаційну зброю. Слова видатного науковця актуальні для нас як ніколи. Зважаючи на геополітичний та внутрішній стан справ в Україні, складається враження, що світ знову стоїть на перехресті. І від того, у яку сторону він обере рух, цілковито залежить подальший розвиток усієї цивілізації. І все це неодмінно супроводжується інформаційною складовою.

Про згубну силу інформації для держави згадував і Ш. Монтеск'є у праці «Роздуми про причини величчя та падіння римлян», говорячи що найнебезпечнішим для держави зазвичай є не дійсні витрати, а уявні та занепад бойового духу, що відбирає в держави навіть ті сили, які ще залишила їй фортуна [8, с. 54].

Варто відзначити, позицію відомого американського дослідника інформаційного суспільства Фріца Махлупа. Аналізуючи процеси поширення інформації за допомогою ЗМІ, він, як переконаний пацифіст, ще у 60-х роках ХХ ст. почав відкрито висловлюватися проти спроб певних політичних сил та представників військово-промислового комплексу США ввести цензуру та встановити контроль над радіо і особливо телевізійними програмами. Зокрема, він жорстко засуджував демонстрацію на телеекранах сцен жорстокості, насильства, вбивств і т. ін. [6].

Ще одним видатним дослідником питань переваг, недоліків та ймовірних небезпек інформаційного суспільства є Йонезі Масуда. Він визначив три головні типи соціальних проблем:

- 1) футурошоки у зв'язку із швидкими соціальними трансформаціями;
- 2) діяльність терористичних організацій;
- 3) зазіхання на приватне життя та загроза підконтрольності.

Він вважав, що людство постало перед вибором між двома моделями майбутнього: між «Комп'ютопією», справжнім демократичним, правовим інформаційним суспільством та «автоматизованою державою». Й. Масуда згадував про велику загрозу контрольованого суспільства з

тих причин, що впродовж перших 15–20 років комп'ютери використовувались, у першу чергу, військовими та іншими урядовими силовими відомствами, тоді як серед населення їх не було. Таким чином, подальша така ситуація могла б призвести до виникнення «контрольованого суспільства» [7, с. 36–50].

Слід відзначити справедливості твердження Й. Масуди щодо посилення терористичних атак, оскільки ми можемо констатувати активізацію тероризму як у фізичному середовищі, так і в інформаційному просторі. Один із найвпливовіших політологів США Джозеф С. Най у своїй праці «Майбутнє влади» зазначав: «...віртуальні атаки є менш корисними порівняно з реальними нападами: вони не переповнюють жахом потенційних жертв, вони не мають такого ілюстративного ефекту сприйняття, тому не вважаються більшістю людей як події, що несуть високе емоційне навантаження та справжню небезпеку. Саме тому із 22 розкритих після 11.09.2001 р. зловмисних актів у всіх випадках була присутня зброя і вибухівка. В той час як об'єкти життєзабезпечення США від електромережових споруд до фінансового сектора вразливі для атак через кіберпростір, у «Аль-Каїди» відсутні можливості і мотивація для того, щоб використовувати ці больові точки» [9, с. 233].

Американський дослідник Е. Тоффлер також неодноразово звертав увагу на потенційні загрози і небезпеки зазначеного типу. Він, зокрема, застерігав і передбачав, що в епоху переходу до суспільства знань, матимуть місце метаморфози влади, які призведуть до загострення боротьби на загальнонаціональному рівні, перш за все, між регіональними, політичними, етнічними та релігійними елітами і спільнотами. Занепад епохи «фабричних димарів» буде породжувати почуття глибокого обурення, спільної тривоги, розбурхуючи суспільні настрої, викликані переміщенням влади [4, с. 248].

Шведські дослідники О. Бард та Я. Зодерквіст вважали, що інформаційне суспільство є «електронним класовим суспільством», в якому зростає нерівність, що прирікає його на ескалацію різноманітних конфліктів і навіть може призводити до громадянських війн. За їх твердженням, відбудеться розрив у статусі й становищі вищого класу – «нетократії» та нижчого класу – «конс'юмтаріату». Це призведе до нестабільності, зростання насильства і до посилення «руху супротиву з боку «конс'юмтаріату». Але супротив страждатиме від браку лідерів, оскільки потенційних талантів буде постійно поглинати «нетократія». Крім того, О. Бард та Я. Зодерквіст дали чітке розуміння і висвітлення процесу встановлення та здійснення диктатури ЗМІ. За їх твердженням, політичний процес «створюється, керується, висвітлюється й досліджується однією групою мас-медіа, і ця система не терпить і не допускає жодного наглядю, аналізу або критики ззовні. В цих умовах стає зрозумілим, що мета цього процесу – служити інтересам мас-медіа». Але, слід зазначити, що представники владних позицій медіа імперіях обираються не народом, а всередині власних кіл, ретельно відбираються у дружніх групах і отримують завдання обслуговувати закриті ложі та гільдії «нетократії». Звідси їх слушний висновок: «У серцевині самої справжньої кризи демократії перебувають нетократичні уявлення про таємну, непомітну владу» [4, с. 254].

Варто зазначити, що подібні думки на майбутнє суспільство висловлюють і деякі інші західні вчені. Так Д. Тапскок стверджує, що у новому суспільстві інформації багатство припадає на долю зовсім небагатьох. Про основні права, пов'язані з недоторканістю приватного життя доведеться забути, а все більше насилля, на яке будуть відповідати все більш жорстоким придушенням, підірве безпеку і позбавить свобод [12].

Дж. Оруел у своєму романі «1984», специфічною термінологією описав питання приватності інформації та державної безпеки. Так, термін «орвелліанство» став описувати дії або організації, що нагадують про тоталітарне суспільство змальоване у романі, а фраза «Старший Брат спостерегає за тобою» почала позначати будь-який акт спостереження, який сприймається як насильницький. Численні його прихильники стверджують, що неминучим наслідком нових технологій стане всезагальний нагляд та підпорядкування людей. Вони вважають, що кожен може помітити, що технології для тотального нагляду вже готові для запуску. Так, насамкінець еволюція Homo sapiens може закінчитися а нова інформаційно-спостережна машина призведе до знищення людської раси [11, с. 15–16].

Російський політолог Е. О. Галумов теж вважає що інформаційне суспільство є ієрархізованим у своїй структурі і поділяє його на такі віртуальні групи як: 1) «адміністратори»; 2) «освічені юзери» (користувачі); 3) «чайники».

За Е. Галумовим, «адміністратори» – це «жерці» інформаційного простору, які встановлюють правила інформаційної поведінки і спілкування, а також підтримують і виконують ними створену «інформаційну конституцію». Вони виступають головними «інформаційними поводириями усього стада».

«Освічені юзери» – це ті, які вміють легко знаходити у віртуальному просторі все, що необхідне у даний момент для життя. Представників цих двох угруповань дослідник характеризує як «віртуальні авторитети» або «мережеві бандформування».

Щодо «чайників», то вони виступають лише споживачами задалегідь визначеного низькоякісного інформаційного продукту. Можна зрозуміти, що ключова роль у теорії російського політолога належить «адміністраторам», які, по суті є політтехнологами, тією свитою, яка завжди і всюди робила королів, контролювала суспільну думку, визначала долі людей, держав, континентів. Сучасне глобальне інформаційне суспільство Е. Галумов називає «інформаційним колоніалізмом» [4, с. 253].

Загальновідомим фактом є те, що процеси розвитку інформаційного суспільства та інформатизації впливають на всі сфери людської діяльності у тому числі і на війни. Змінився характер війн, левова частка успіху у яких належить вдалому проведенню інформаційно-психологічних кампаній. Інформаційні операції стали «високоточною» зброєю у руках воїнів, які мають найсучасніші електронні засоби. Інформаційно-психологічна війна є невід'ємною частиною війн і військових конфліктів нашого часу. У збройних силах провідних держав світу передбачені посади офіцерів, які професійно займаються прийомами інформаційної війни. При стратегічному веденні такої війни традиційні кордони розмиваються, немає лінії фронту [3].

Важливою працею у цій сфері є книга Мартіна Лібіцькі «Що таке інформаційна війна?», підготовлена на

замовлення Національного Інституту Оборони США і опублікована у 1995 році. У ній автор визначає сім видів інформаційної війни:

1) командно-управлінська, що спрямована на руйнування каналів зв'язку між командуванням та підлеглими і виконавцями;

2) розвідувальна, яка передбачає накопичення та аналіз важливої інформації, перш за все у військовому значенні;

3) електронна, що використовується для виведення з ладу засобів електронних комунікацій (радіозв'язку, радарів, комп'ютерних мереж та ін.);

4) психологічна, в основі якої інформаційна обробка армії та населення, пропаганда, деморалізація, маніпулювання свідомістю мас;

5) хакерська, метою якої є здійснення диверсій, проти цивільних електронних об'єктів противника, шляхом створення спеціальних програм;

6) економічна, у якій застосовують інформаційну блокаду фінансово-економічних установ;

7) кібернетична, передбачає перехоплення комп'ютерних даних, інформаційний тероризм. Лібіцькі розділив хакерську та кібернетичну форми інформаційної війни уважаючи у понятті «кібервоїн» істоту, яка селиться в систему і живе в ній [10, с. 7–77].

Таким чином, у процесі розвитку інформаційного суспільства разом із модернізацією усього суспільного життя існує безліч загроз, які не лишилися без уваги видатних вчених світу. Серед основних виділяють тотальний контроль, зомбування особистості, маніпулювання суспільною свідомістю, поширення чуток, дестабілізація суспільства, збитки від терористичних дій, широкі можливості ведення інформаційних війн тощо. У процесі інформаційних війн головними об'єктами впливу і захисту є психіка населення, армії, політичних еліт супротивних сторін, система формування суспільної свідомості, думки і прийняття державно-управлінських рішень. Очевидно, що інформаційна війна – складова частина ідеологічної боротьби. Такі війни не призводять безпосередньо до кровопролиття, руйнувань, при їх веденні немає жертв, ніхто не позбавляється їжі, даху над головою. Проте, ці війни ведуться для завоювання душ і свідомості.

Становлення суспільства в сучасних умовах інформаційного протистояння, нав'язування певних, вигідних комусь поглядів, світові геополітичні перетворення і загальна глобалізація, маніпуляції з системами знаків, образів, смислів для вирішення тих чи інших політичних та соціальних завдань, можливості прихованого впливу на підсвідомість окремо взятого індивідууму і масштабного маніпулювання суспільною свідомістю ставлять питання щодо з'ясування ролі засобів масової комунікації в сучасному суспільстві, визнання нової форми протистояння і протидій – інформаційних війн.

Подальшого дослідження потребують питання філософського усвідомлення усіх небезпек, які випливають із стрімкого розвитку інформаційного суспільства та створення дієвих механізмів їх запобігання.

Список використаних джерел

1. Вернадский В. И. Научная жизнь как планетарное явление. – М.: Наука, 1991. – С.27–28, 82, 44. ...108.

2. Галумов Э. А. ИнфокOLONИализм / Э. А. Галумов. – М.: Изд-во «Известия» Управление делами Президента Российской Федерации, 2007. – 200 с.
3. Жутова І. Мартін Лібіцкі: «Що таке інформаційна війна?» [Електронний ресурс]. – <http://viysko.com.ua/tehnologiji-voyen/martin-libiki-shho-take-informacijna-vijna/>
4. Інформаційне суспільство: аналіз політичних аспектів зарубіжних концепцій: Монографія / О. В. Картунов, О. О. Маруховський. – К.: Університет економіки та права «Крок», 2012. – 344 с.
5. Картунов О. Ідеї майбутнього інформаційного суспільства та суспільства знань у творчій спадщині Френсіса Бекона [Електронний ресурс]. – <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=67&c=1530>
6. Маруховський О. Витоки концепцій інформаційного суспільства та суспільства знань [Електронний ресурс]. – <http://social-science.com.ua/article/92>
7. Масуда Й. Комп'ютопія / Перекл. з англ. В. Ляха // Філософська і соціологічна думка. – 1993. – №6. – С.36–50.
8. Монтескє Ш. Избранные произведения / Ш. Монтескє. – М.: Госполитиздат, 1995. – 800 с.
9. Най С. Джозеф Будущее власти / С. Джозеф Най; пер. с англ. В. Н. Верченко. – М.: АСТ, 2014. – 444 с.
10. Martin C. Libicki What is information warfare? / Martin C. Libicki. – Washington, 1995. – 104 p.
11. Robert Pinter. Information Society From Theory to Political Practice. Courbook / Condolat – Uj Mandatum, Budapest 2008. – 245 p.
12. Tapscott D. Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation [Електронний ресурс]. – http://www.ncsu.edu/meridian/jan98/feat_6/digital.html

References

1. Vernadskyi V. Y. Nauchnaia zhynz kak planetarnoe yavlenye. – М.: Nauka, 1991. – С.27–28, 82, 44. ...108.
2. Halumov E. A. Infokolonyalizm / Je. A. Halumov. – М.: Изд-во «Izvestiya» Upravlenye delamy Prezydenta Rossyiskoi Federatsyy, 2007. – 200 s.
3. Zhutova I. Martin Libitski: «Shcho take informatsiina viina?» [Elektronnyi resurs]. – <http://viysko.com.ua/tehnologiji-voyen/martin-libiki-shho-take-informacijna-vijna/>
4. Informatsiine suspilstvo: analiz politychnykh aspektiv zarubizhnykh kontseptsii: Monohrafiia / O. V. Kartunov, O. O. Marukhovskiy. – К.: Universtet ekonomiky ta prava «Krok», 2012. – 344 s.
5. Kartunov O. Idei pryideshnoho informatsiinoho suspilstva ta suspilstva znan u tvorchii spadshchyni Frensis Bekona [Elektronnyi resurs]. – <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=67&c=1530>
6. Marukhovskiy O. Vytoky kontseptsii informatsiinoho suspilstva ta suspilstva znan [Elektronnyi resurs]. – <http://social-science.com.ua/article/92>
7. Masuda Y. Kompjutiopia / Perekl. z anhl. V. Liakha // Filsofska i sotsiologichna dumka. – 1993. – №6. – S.36–50.
8. Monteske Sh. Izbrannye proyzvedeniya / Sh. Monteske. – М.: Hopolityzdat, 1995. – 800 s.
9. Nai S. Dzhofez Budushchee vlasty / S. Dzhofez Nai; per. s anhl. V. N. Verchenko. – М.: AST, 2014. – 444 s.
10. Martin C. Libicki What is information warfare? / Martin C. Libicki. – Washington, 1995. – 104 p.
11. Robert Pinter. Information Society From Theory to Political Practice. Courbook / Condolat – Uj Mandatum, Budapest 2008. – 245 p.
12. Tapscott D. Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation [Elektronnyi resurs]. – http://www.ncsu.edu/meridian/jan98/feat_6/digital.html

Valiushko I. O., Ph.D student of Diplomatic Academy of Ukraine (Ukraine, Kyiv), ivannavaljushko@gmail.com

The alarmist aspects of information society theories

The article analyzes the main alarmist aspects of information society, determine the nature of information and its role in social and political processes. Based on the review of different concepts of the information society, the article reveals its main threat and danger of its usage in destructive purposes. It is also actualized the issue of information warfare being conducted with the use of electronic means that control the various information streams and affect the consciousness and behavior of top officials, population and army combatants. The article aim is to explore the basic concepts of the information society within alarmist approach and identify the main types of potential threats that could occur in the information society. In the study used the following methods: historical method, comparative method and principle of typology;

system approach, methods of analysis and synthesis.

Keywords: information, concept, information society, post-industrial society, theory information society, information technology, information warfare, information security.

Valiushko I. A., аспирантка, Дипломатическая академия Украины при МИД Украины (Украина, Киев), ivannavaljushko@gmail.com

Alarmist aspects of theories of information society

Проанализированы основные алармистские аспекты информационного общества. Определяется суть информации и ее роль в социальных и политических процессах. На основе обзора различных концепций информационного общества, раскрыты основные его угрозы, отмечается опасность использования информации в деструктивных целях. Также статья актуализирует вопрос информационных войн, ведущихся с применением электронных средств, которые контролируют различные информационные потоки и влияют на сознание и поведение руководства, населения и армии воюющих сторон. Целью статьи является исследовать основные концепции информационного общества в рамках алармистского похода, а также определить основные виды потенциальных опасностей, которые могут иметь место в информационном обществе. При исследовании применялись следующие методы: исторический метод, сравнительный метод и принцип типологизации, системный подход, методы анализа и синтеза.

Ключевые слова: информация, концепция, информационное общество, постиндустриальное общество, информационные технологии, информационные войны, информационная безопасность.

* * *

УДК 321.01

Король А.,
аспірант, Національний педагогічний університет
ім. М. П. Драгоманова (Україна, Київ),
gileya.org.ua@gmail.com

ІНФОРМАЦІЙНІ СТАНДАРТИ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ
МІЖНАРОДНИХ ЗНОСИН

Аналізується роль інформаційного ресурсу в інтенсифікації та демократизації системи міжнародних зносин; підкреслюється, що завдяки інформаційній революції, що розгортається на тлі процесів глобалізації, можна говорити про те, що міжнародні зносини вступають у нову, більш активну й розгалужену стадію; інформаційний прес набуває в сучасних міжнародних зносинах пріоритетне значення, дає підстави віднести інформацію до розряду факторів, що визначають корінні соціальні зміни в сучасному світі; разом з тим, можливості сучасного інформаційного суспільства не завжди піддаються точному прогнозу, що потребує більш глибокого порозуміння (та узгодження дій) між дипломатами, політиками та міжнародними організаціями.

Ключові слова: людина, політика, міжнародні зносини, культура, інформаційні ресурси, демократія.

Становлення інформаційного суспільства має комплексний характер, покладає завдання створення та впровадження інформаційних систем (комплексів) у всі сфери суспільної життєдіяльності. Не є винятком і система міжнародних зносин. Феномен інформаційзації все більш активно проникає в цю сферу, обумовлює її трансформацію як з точки зору технічного супроводу, так і в частині зміни їх принципового характеру і суті. Зупинимось на розгляді цих питань більш детально. Насамперед варто розкрити зміст поняття інформаційного ресурсу системи міжнародних зносин. Воно є складником більш загального поняття “інформаційний ресурс”, зміст якої охоплює певну сукупність документів в інформаційних системах, сукупність даних, організованих для ефективного отримання достовірної інформації [1, с. 7].

При цьому варто враховувати, у якому саме значенні вживається поняття інформаційного ресурсу. На думку Р. Марутян, у широкому значенні інформаційний ресурс – це важливий засіб, джерело соціального розвитку і прогресу, який актуалізується в людській діяльності та ефективно використовується в якості інструмента